

Inhoud

Voorwoord 15

Ten geleide 17

DEEL 1: WAT IS HET? 21

1 Inleiding 23

2 Aanleg of omgeving 37

3 Verschillen tussen mannen en vrouwen 59

4 De autistische stoornissen 91

5 De kern van het probleem 113

DEEL 2: WAT DOE JE ERAAN? 169

6 Voor en na de diagnose 171

7 Het stimuleren van de ik-anderdifferentiatie en empathie 181

8 Sociale vaardigheden 209

9 Het vormen van vriendschappen en relaties 249

10 Weerstand tegen verandering 277

11 Omgaan met angst en obsessies 311

12 Omgaan met agressie 341

13 Opgelopen sociale angst 359

14 Epiloog 373

Bijlage I: Diagnoses 375

Bijlage II: Internetadressen 387

Bijlage IIa: Samenvatting artikel Karen Williams 393

Bijlage III: Sociale vaardigheidstrainingen 394

Bijlage IV: Boeken 403

Bijlage V: Angstmodel 413

Bijlage VI: Autisme, het socioschema als verklaringsmodel 435

Literatuurlijst 465

Lijst van overzichten en schema's 483

Lijst van afbeeldingen 484

Lijst van voorbeeldnamen 485

Namenregister 486

Zakenregister 489

Auteursinformatie 493

Inhoud

Uitgebreid

Voorwoord 15

Ten geleide 17

DEEL 1: WAT IS HET? 21

1 Inleiding 23

De eerste onderzoekers 23

De opbouw van het boek 25

Aanleg of opvoeding 28

Diagnose of etiket 31

De kracht en de zwakte 33

Het doel van het boek 34

Aandachtspunten 35

Aandachtspunten attitude 35

2 Aanleg of omgeving 37

Ontwikkeling vanuit aanleg en omgeving 37

Zichtbaar versus niet zichtbaar 42

Rijping 45

Rode draden: basissignalen van problematiek 51

Aandachtspunten 55

Aandachtspunten attitude 56

Samenvatting 56

3 Verschillen tussen mannen en vrouwen 59

Man of vrouw, xy of xx 60

Het zelf 62

Het zich verplaatsen in een ander 70

Morele ontwikkeling 79

Weerstand tegen verandering 80

Zelfreflectie 82

Daadkracht, angst en agressie 84

Sekseverschillen en opvoeding 85

Schematische weergave 86

Gevolgen voor autisme 87

Aandachtspunten 87

Aandachtspunten attitude 88

Samenvatting 88

- 4 De autistische stoornissen 91**
 - De verschillende vormen 92
 - Sociaal-emotionele ontwikkeling 99
 - Typering van autistische kinderen 103
 - Prevalentie, vóórkomen van autistische stoornissen 105
 - Vroegtijdige onderkenning 108
 - Aandachtspunten 110
 - Aandachtspunten attitude 111
 - Samenvatting 111
- 5 De kern van het probleem 113**
 - De sociale interactie 113
 - Gevoelloos of gevangen 115
 - De theorieën met betrekking tot autisme 116
 - De theory-of-mind 117
 - Centrale Coherentie, CC 120
 - Planning en Executive function 122
 - Het socioschema ten opzichte van de andere theorieën 123
 - Het socioschema 124
 - Het socioschema en de ik-anderdifferentiatie 128
 - Het socioschema en tijd en ruimte 129
 - Het geheugen 133
 - Het socioschema en de eigen identiteit 135
 - Het socioschema en de theory-of-mind 136
 - Oog voor detail 140
 - Zintuiglijke ervaringen 150
 - Taalgebruik 152
 - Opvallende belangstellingen 158
 - Obsessief gedrag en rituelen 161
 - Leerstoornissen en schoolgaan 162
 - Schematische weergave 165
 - Aandachtspunten 166
 - Aandachtspunten attitude 167
 - Samenvatting 168

DEEL 2: WAT DOE JE ERAAN? 169

- 6 Voor en na de diagnose 171**
 - Wel de stoornis, maar niet de diagnose 171
 - Wel de diagnose, maar niet de stoornis 176
 - Aandachtspunten 179
 - Aandachtspunten attitude 179
 - Samenvatting 179

- 7 Het stimuleren van de ik-anderdifferentiatie en empathie 181**
 - Gebrekkige ik-anderdifferentiatie of symbiose 182
 - Een vertraagde ontwikkeling 184
 - Een vreemde wereld 189
 - Aanvoelen of uitdenken 191
 - Ontwikkelingstaken 193
 - Een kleuter met de ontwikkelingstaak van de baby 195
 - Vreemd en vertrouwd 201
 - Vreemden: goed én fout 204
 - Sociale omgang 206
 - Aandachtspunten 207
 - Aandachtspunten attitude 207
 - Samenvatting 208
- 8 Sociale vaardigheden 209**
 - Sociale vaardigheid of ‘trucje’ 209
 - Oogcontact 214
 - Gebrek aan gerichtheid op contact 220
 - Communicatie 226
 - De betekenis van taal 233
 - De betekenis van grapjes 237
 - De grenzen van de ander 240
 - Het houvast van omgangsregels 242
 - Trainingen in sociale vaardigheden 244
 - Aandachtspunten 246
 - Aandachtspunten attitude 247
 - Samenvatting 248
- 9 Het vormen van vriendschappen en relaties 249**
 - Van egocentrisch gedrag naar partnerschapgedrag 250
 - De basisschool 252
 - Pesten 256
 - Het zelfbeeld 259
 - De ontwikkeling van vriendschappen 261
 - De verdieping van vriendschap tot relaties 266
 - Op de drempel van seksualiteit 268
 - Het isolement en de depressie 269
 - De combinatie: empathisch met autistisch 269
 - Een relatie: leren van het leven zelf 271
 - Aandachtspunten 274
 - Aandachtspunten attitude 275
 - Samenvatting 275

- 10 Weerstand tegen verandering 277**
 - Verandering en onvoorspelbaarheid 277
 - De macht der gewoonte 281
 - Weerstand tegen ander voedsel 283
 - Verzet vanuit overgevoeligheid 285
 - Terroriseren of paniek 286
 - Geritualiseerde programma's 288
 - Het associatief en magisch denken 291
 - Allergisch voor moeten 292
 - Planning en afspraken 296
 - Straf en beloning 300
 - Het opgebrande gezin 304
 - Aandachtspunten 307
 - Aandachtspunten attitude 309
 - Samenvatting 309
- 11 Omgaan met angst en obsessies 311**
 - Angst als basale drijfveer 311
 - Angst en stress 312
 - Signalen van angst 320
 - Het voorkómen van angst 321
 - Weerstand tegen verandering 321
 - Extreme gehechtheid op de moeder 321
 - Afweer tegen vreemden 322
 - Vermijden sociale situaties 325
 - Zelfhypnotiserend gedrag 327
 - Aanpassen 328
 - Vormen van gedrag om angst te verminderen 328
 - Hyperactiviteit 329
 - Obsessies en compulsies 330
 - Rituelen 332
 - Rationeel reageren, intellectueel begrijpen en argumenteren 334
 - Minderwaardigheidsgevoelens, jaloezie en depressie 335
 - Aandachtspunten 338
 - Aandachtspunten attitude 339
 - Samenvatting 339
- 12 Omgaan met agressie 341**
 - Agressie en seksualiteit 342
 - Autistische bronnen voor agressie 344
 - Weerstand tegen verandering 344
 - Misverstaan van sociale interactie 349

	Normale agressie	351
	Alleen op de wereld	353
	Vragen om hulp	353
	De combinatie van autistische kenmerken met ADHD	355
	Aandachtspunten	356
	Aandachtspunten attitude	357
	Samenvatting	357
13	Opgelopen sociale angst	359
	Cognities om de angst te benoemen	359
	Medicatie of therapie	364
	Gedragstherapie	365
	Depressie	368
	De kracht van de opvoeder	369
	Aandachtspunten	369
	Aandachtspunten attitude	370
	Samenvatting	370
14	Epiloog	373
Bijlage I:	Diagnoses	375
	B.I.A Autisme en verwante stoornissen	375
	B.I.A.1 Autisme, PDD, Pervasive Developmental Disorder	375
	B.I.A.2 PDD-NOS, Pervasive Developmental Disorder Not Otherwise Specified of atypisch autisme	377
	B.I.A.3 Het syndroom van Asperger	377
	B.I.A.4 HFA, High Functioning Autism, Hoog Functionerende Autisten	380
	B.I.A.5 Het syndroom van Rett	381
	B.I.A.6 Desintegratieve ontwikkelingsstoornis	382
	B.I.B Gerelateerde stoornissen	383
	B.I.B.1 Alexitymia	383
	B.I.B.2 McDD, Multiple complex Developmental Disorder	383
	B.I.B.3 NLD, Nonverbal Learning disability	384
	B.I.B.4 Hyperlexia	385
	B.I.B.5 Beelddenken	385
Bijlage II:	Internetadressen	387
	B.II.1 Verenigingen	387
	B.II.2 Informatie over autisme	388
	B.II.3 Boeken/hulpmiddelen/medicatie	390
	B.II.4 Buitenlandse internetadressen	391
Bijlage IIa:	Samenvatting artikel Karen Williams	393

Bijlage III: Sociale vaardigheidstrainingen 394

- B.III.1 Goldsteintraining 396
- B.III.2 Leren denken over denken en leren begrijpen van emoties 396
- B.III.3 Spelend leren, leren spelen 397
- B.III.4 Het blauwe boek 398
- B.III.5 PAD-leerplan 400
- B.III.6 Gedragstherapeutische groepstherapie voor sociaal incompetentere kinderen 400
- B.III.7 Kinderen met een contactstoornis 401
- B.III.8 Rondje Open Kaart 402

Bijlage IV: Boeken 403

- B.IV.1 Autisme en verwante stoornissen, algemene boeken 403
- B.IV.2 Autisme en verwante stoornissen, persoonlijke verhalen 406
- B.IV.3 Boeken voor kinderen 408
- B.IV.4 Pesten 409
- B.IV.5 Sociale vaardigheden 409

Bijlage V: Angstmodel 413

- B.V.1 De detectie van gevaar 414
- B.V.2 De reactie op gevaar 416
- B.V.3 De daadkracht van testosteron 419
- B.V.4 Een slechte balans 422
- B.V.5 Testosteron en agressie 423
- B.V.6 De 'missing link' 425
- B.V.7 Een gebrek aan testosteron en depressie 426
- B.V.8 Vrouwelijke agressie 428
- B.V.9 Agressie versus depressie 429
- B.V.10 Hyperactiviteit als een gezonde uitlaatklep 431
- B.V.11 Verschillen tussen jongens en meisjes 432
- B.V.12 Fight-or-flight versus tend-and-befriend 433

Bijlage VI: Autisme: het socioschema als verklaringsmodel 435

Literatuurlijst 465

Lijst van overzichten en schema's 483

Lijst van afbeeldingen 484

Lijst van voorbeeldnamen 485

Namenregister 486

Zakenregister 427489

Auteursinformatie 493